

Подлужна Н.О.,

канд. екон. наук, доцент,
Донецький національний технічний університет,
nataliaa.podluzhna@donntu.edu.ua

Подлужная Н.А.,

канд. экон. наук, доцент,
Донецкий национальный технический университет,

Podluzhna N.O.,

Candidate of economics, Associate Professor,
Donetsk National Technical University

ВПЛИВ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ ВЛАСТИВОСТЕЙ ЗНАНЬ НА ФОРМУВАННЯ НОВОЇ ЕКОНОМІКИ: РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ

ВЛИЯНИЕ РЕСТРУКТУРИЗАЦИИ СВОЙСТВ ЗНАНИЙ НА ФОРМИРОВАНИЕ НОВОЙ ЭКОНОМИКИ: РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ

THE INFLUENCE OF RESTRUCTURING KNOWLEDGE PROPERTIES ON THE FORMATION OF A NEW ECONOMY: A REGIONAL ASPECT

У статті розкрито основні властивості знань як основного драйверу соціально-економічного розвитку країни та її регіонів. Запропоновано активізацію їх прояву з метою наближення країни до стану економіки знань. Визначено вплив властивостей знань на становлення ЕЗ на усіх рівнях управління.

В статье раскрыты основные свойства знаний как основного драйвера социально-экономического развития страны и ее регионов. Предложено активизацию их проявления с целью приближения страны к состоянию экономики знаний. Определено влияние свойств знаний на формирование экономики знаний на всех уровнях управления.

The purpose of the research is to determine the influence of knowledge features on the process of achieving the state of the EH at the regional and state levels. The scientific novelty of the research is to substantiate the influence of knowledge features on the formation of the knowledge economy in the country and its regions. It is investigated that the main features of knowledge, which reveal its essence in economic and managerial science, is its consideration by the information nature of origin, as a result of human or enterprise experience as a product, resource and factor of production. The direct and indirect influence of each knowledge feature on the formation of the state of knowledge economy in the country and its regions has been established. The features of knowledge allow you to focus on the various processes and forms of knowledge economy in which they participate and manifest themselves in the formation of the knowledge economy. The list of processes in which knowledge is involved in the formation of the knowledge economy, contain their production, accumulation, use, distribution and investment in them. The main diversified forms of knowledge economy, which include digital, network, innovation, green and creative economics, are taken into account. Establishing the main features of knowledge and their impact on the formation of knowledge economy can form strategic and conceptual approaches to management at the state and regional levels. Further research areas will focus on identifying vectors for state and regional economic policies to promote knowledge-based development.

Ключові слова. Знання, економіка знань, досвід, економічні ресурси, економічний продукт, інформація, фактори виробництва.

Ключевые слова. Знання, економіка знань, досвід, економічні ресурси, економічний продукт, інформація, фактори виробництва.

Keywords. Knowledge, knowledge economy, experience, economic resources, economic product, information, factors of production.

Вступ. Незалежно від демографічних, політичних, економічних або міжнародних тенденцій розвитку країни, які впливають на трансформацію структури ринку праці, незмінним залишається досить високий попит на компетентних і досвідчених фахівців, здатних швидко адаптуватися до сучасних змін в економічній і соціально-трудовій сферах. Такий попит може бути задоволеним виключно персоналом, який має високий рівень професійних знань, характеризується широким світоглядом, умінням ефективно розв'язувати комплексні виробничі проблеми й завдання та приймати якісні управлінські рішення. Особливо це є актуальним у динамічно мінливих умовах функціонування суб'єктів господарювання, ефективність діяльності яких вимагає нагромадження достатнього обсягу професійних знань та інформації. Саме тому виникла необхідність у розробці підходів нагромадження, управління та поширення новітніх знань, у визначенні критеріїв корисності їх використання на всіх рівнях управління. Знання, які є основою нововведень і базою для формування інтелектуального капіталу підприємства, належать до його конкурентних переваг і мають цінність як для робітника, так і для підприємства, за умови їх відповідності об'єктивним вимогам роботодавця. Нагромаджені професійні знання забезпечують робітнику можливість отримання робочого місця відповідного його рівню кваліфікації, гідного рівня оплати праці, повноцінного соціального пакету, гарантій безперервного професійного розвитку та кар'єрного зростання. Цінність знань для підприємства характеризується можливістю оптимізувати чисельність персоналу при забезпеченні постійних тенденцій зростання продуктивності праці та ринкової вартості працівників. При цьому одночасно корисність знань для робітника і підприємства посилюється та набуває центрального місця в умовах постіндустріального суспільства при побудові економіки знань (далі – ЕЗ).

Дослідженню категорії «знання» та її значення для розвитку постіндустріального типу економіки присвячено праці багатьох зарубіжних і українських науковців. У 1962 р. першим акцентував увагу на необхідності дослідження економічних аспектів управління знаннями з економічної сторони Ф. Махлуп (F. Machlup), праці якого було присвячено визначенню особливостей процесу виробництва знань в освіті, дослідженнях та розробках, комунікаціях та їх впливу на динаміку макропоказників [5]. П. Друкер (P.F. Drucker) у 1968 р. розкрив значимість знань та інформації, які зумовлюють нові орієнтири в економіці країни та визначають новітні вектори розвитку для існування інформаційного суспільства [12]. У 1973 р. Д. Белл (D. Bell) також наголошує на цінності знань-ресурсів в економічному розвитку економіки країни, що обумовлює початок переходу від індустріального до постіндустріального суспільства [10]. У зв'язку з виявленням знання як нового джерела прогресу на всіх рівнях управління в 1994 р. П. Дасгупта (P. Dasgupta) та П. Девід (P. David) розкрили сутність нової економічної науки, яка заснована на знаннях [3]. О. Тоффлер (A. Toffler) і Х. Тоффлер (H. Toffler) у 2006 р. також розглядали нові джерела багатства країн та акцентували увагу на існуванні розумної економіки, заснованої на знаннях [21]. У 2015 р. Д. Арая (D. Araya) розкриває парадигму становлення ЕЗ і багатоаспектність її форм прояву [1].

Отже, велика кількість наукових публікацій і досліджень, що присвячено проблемам становлення ЕЗ і визначення значення знань у процесах соціально-економічного розвитку на всіх рівнях управління, вимагає наукового узагальнення й систематизації існуючих вже положень і подальшої розробки теоретичних аспектів визначення основних підходів щодо висвітлення сутності категорії «знання», оцінки впливу знань на розвиток підприємства, на якісні та кількісні характеристики людського капіталу, що може бути здійснено за допомогою використання методів системного аналізу, узагальнення та логіки. Отже незважаючи на велику кількість публікацій, не існує єдиних підходів щодо визначення категорії «знання» з точки зору її впливу на процес становлення ЕЗ на рівні регіонів і країни.

Постановка завдання. Тому метою дослідження є обґрунтування впливу властивостей знань на процес досягнення стану ЕЗ на регіональному та державному рівнях.

Результати дослідження. У тлумачному словнику В. Даля наведено три різних підходи до визначення сутності категорії «знання». Відповідно до першого підходу, знання визначаються як стан, власність особи, яка щось знає, другого — відомості, зведення, знайомства з чимось новим і третього — пізнання, результат вчення, досвіду [11, с. 688]. Отже у наведених підходах робиться акцент на тому, що знання являються результатом навчання й досвіду та безпосередньо належать особі, що їх отримала. Наявність знань вказує на безперервну реалізацію пізнавальних процесів щодо їх придбання, оновлення та нагромадження, тобто їх трансформацію на основі отриманого досвіду та сучасних поглядів.

Знання є багатоаспектною категорією через те, що вони можуть розглядатися з точки зору інформаційного походження, як результату досвіду людини або підприємства, як продукт, ресурс і фактор виробництва. Багато визначень категорії знання побудовано на основі пояснення їх інформаційної сутності. Так, зарубіжні та українські вчені, основними серед яких є Ф. Махлуп (F. Machlup) [5], П. Друкер (P. Drucker) [12], І. Жураковська [12], А. Чухно [24], дотримуються думки, що знання та інформація є ідентичними, близькими за значенням поняття. У дослідженні Ф. Махлупа (F. Machlup) обґрунтовується, що «вся інформація — це знання» [5, с. 8]. У роботі П. Друкера (P. Drucker) знання визначаються як інформація, яка має практичну цінність та використовується для отримання конкретних результатів [12]. А. Чухно вказує на те, що поняття інформація і знання представляють єдність, при цьому, знання — це зміст інформації, а інформація — форма поширення знань [24, с. 9]. Тобто інформація потрібна для того, щоб людина могла придбати знання.

У світовій науці доведено, що інформація повинна синтезуватися та оброблятися для того, щоб стати знаннями. У дослідженні Б. Салихова, С. Артюхіна, Д. Летунова знання розглядаються як «свідомо і цілеспрямовано актуалізована, узагальнена, систематизована, структурована і скоординована інформація, що представляє собою перевірений практикою й істинний результат пізнання дійсності» [15, с. 18]. У цьому визначенні акцентується увага на тому, що параметром ідентифікації знань є їх узагальнення та систематизація. При цьому актуалізація інформації та її трансформація в корисне знання ще не гарантує безпосереднього застосування цього знання в подальшому творчому процесі.

Провідна роль у придбанні знань належить людині, яка отримує значний обсяг інформації на протязі всього свого життя у повсякденній і професійній дія-

льності. І. Жураковська дає визначення знанням, як необхідної інформації, що використовується на основі визначених правил і з урахуванням відношення людини, що її переробляє (відповідно до розуміння, досвіду, ігнорування, згоди чи незгоди) [13, с. 26]. Тобто робиться акцент на тому, що людина може синтезувати інформацію, з урахуванням нагромадженого свого людського капіталу, мати свою точку зору при ставленні до неї, певним чином її сприймати, що, як наслідок, приведе до придбання нових знань.

Ще одна особливість знань полягає в тому, що їх значення посилюється, коли вони використовуються та сприяють прийняттю рішень. Особливо ця властивість підкреслює вибірковість знань персоналу підприємства. Не кожне знання буде цінним для підприємства, а тільки ті, які використовуються у роботі та сприяє досягненню виробничих цілей. Отже знання представляють собою інформацію, що знаходиться у свідомості людей та використовується для прийняття рішень або спонукає до дій [19, с. 16]. О. Перепелюкова та Н. Куліш вказують на стратегічний характер знань, який проявляється у формуванні компетенцій працівників з подальшим їх використанням при прийнятті рішень [16, с. 267]. Тобто акцентується увага на тому, що людина, яка має певний запас знань, використовує їх у необхідній ситуації при розв'язанні наявної проблеми, що характеризує управлінський акцент категорії знання. При цьому не враховується факт, що знання можуть бути неявними, прихованими та не давати ніякого керівництва до дії. Їх систематизація та накопичення дає можливість отримати нове знання, підходи до виконання виробничих завдань.

Встановлено, що у деяких дослідженнях категорії «знання» та «інформація» розглядаються як різні за змістом поняття. Так, П. Дасгупта (P. Dasgupta) та П. Девід (P. David) вважають, що інформація стає «стислою і перетвореною в повідомлення, які можуть бути легко передані» [3, с. 493]. Дійсно, за сучасних умов досягнутому стану розвитку мережевої та цифрової економіки, розвитку мережі Internet, інформація складається та ґрунтується на величезних масивах баз даних, що містять відомості про явища, конкретні факти, події, характеристики тощо. Таким чином знання можуть існувати в узагальненому вигляді без людини, тобто розглядаються як економічний продукт, унікальність якого підтверджується відповідними патентами, ліцензіями, консалтинговими послугами та ноу-хау.

І. Нонака (I. Nonaka), Ф. Бішойєр (P. Byosiore), Ч. Боруцький (C. Borucki) і Н. Конно (N. Konno) визначають, що знання відрізняються від інформації тим, що вони виникають на основі обробки існуючої та створенні нової інформації, переконань людини і дій, які забезпечують їх розповсюдження [7, с. 337–338]. О. Перепелюкова і Н. Куліш вважають, що необхідно витягати знання з наявної інформації та перетворювати її для їх отримання [16, с. 267]. Тобто акцентується увага на тому, що інформація тільки тоді стане знаннями, коли її буде перероблено, систематизовано та підтверджено достовірність. Дійсно, сутність означених категорій є дуже близькою за змістом, проте вони мають і певні розбіжності. Інформація представляє собою матеріали для аналітики та розумової діяльності людини, що у результаті породжує знання. Тобто знання можуть бути визначеними на основі інформації, яка потребує критичного осмислення, переробки, узагальнення та систематизації.

Д. Одтретч (D. Audretsch) і М. Фелдман (M. Feldman) пов'язують відмінність між знанням і інформацією з витратами просторового розповсюдження: «вар-

тість передачі інформації може бути інваріантна до відстані в той час, як вартість передачі знання, і в особливості знання особистісного (неявного) збільшується з відстанню» [2, с. 256]. П. Пател (P. Patel) і К. Певитт (K. Pavitt) стверджують, що важливість урахування просторового фактора в розгляді механізму виробництва, накопичення і розповсюдження нових знань обумовлена тим, що нове знання є неформалізованим, неявним за своєю природою [8, с. 75]. Неявність і неформалізованість знання обумовлює труднощі в його передачі у просторі та нагромадженні. Отже, сутнісна відмінність між знаннями і інформацією полягає в тому, що вартість інформації у просторовому розповсюдженні може бути незмінною, а вартість знань збільшується при передачі їх на відстань.

Ще однією відмінністю між інформацією і знаннями можна проілюструвати за критерієм корисного обсягу: «інформація стає доступною величезній кількості людей, але не може бути ретельно ними засвоєною, перетвореною у власне знання» [22, с. 50]. Іншими словами, безперервне зростання обсягів інформації не веде до відповідного нагромадження знань. Тобто інформація виступає як сукупність даних про дійсність, які несуть у собі певний зміст, а знання пов'язані зі свідомістю конкретної людини. Це продукт її ендогенної праці, де інформація є предметом перетворення, тобто мова йде про досягнення дійсності [15, с. 32]. Отже, для того, щоб інформація прийняла кінцеву форму знання, її необхідно осмислити, погодитися з нею, визнати.

Існує також розуміння, що категорії «знання» базується на взаємозв'язку її змісту з накопиченим досвідом людини, який виникає в результаті активного практичного пізнання законів об'єктивного світу і суспільної практики. Досвід приходить тоді, коли знання є практично засвоєними та здійснилася пережита подія. Досвід і знання нерозривно пов'язані між собою, оскільки досвід об'єднує все те, що відбувалося з людиною протягом її життя, і те, що вона усвідомила [22, с. 39].

На думку Дж. Пайна (B.J. Pine) та Дж. Гілмора (J.H. Gilmore) знання — це інформація, що отримана досвідним шляхом, відомості, що випробувані на досвіді й отримані завдяки ньому [9, с. 98]. Дж. Харрінгтон (J. Harrington) також дотримується думки, що знання формуються на основі існуючого досвіду [23, с. 41]. Т. Давенпорт (T. Davenport), Л. Прусак (L. Prusak) вказують на те, що інформація стає знанням, через «процеси порівняння з іншими ситуаціями, визначення наслідків для прийняття рішень і дій, встановлення її зв'язків з іншою та поглядів людей про неї» [4, с. 2]. М. Полані (M. Polanyi) розкриває значення навичок, наукової вправності, майстерності, які набуваються лише практичною участю в науковій роботі, тобто підкреслює значущість досвіду при отриманні наукового знання. Він обґрунтовує єдність двох процесів — наукового дослідження і професійної освіти, які є основою розвитку людського знання, що може бути явним та неявним [18, с. 10].

Отже, знання та досвід є нерозривно пов'язаними категоріями у життєдіяльності людини. Придбаний досвід стане підґрунтям для отримання якісного і достовірного знання. Спорідненість цих двох категорій спостерігається на мікрорівні. Знання мають цінність і вартість для підприємств за рахунок того, що вони вкладені у персонал, який працює на ньому та має отриманий досвід, або виникають на основі виробничих процесів, тобто може відбуватися процес їх комерціалізації.

Наступний підхід базується на визначенні знань як певного ресурсу. Л. Федулова визначає, що знання у теоретичному і в практичному плані «стають найважливішим фундаментальним ресурсом суспільного розвитку» [22,

с. 42]. Так, П. Друкер (P. F. Drucker) стверджує, що знання є головним економічним ресурсом суспільства [12]. При цьому знання є ресурсом для розвитку підприємств, регіону, держави та суспільства, що посилює значимість процесів їх формування, нагромадження, використання та розповсюдження.

Засновник теорії постіндустріального (інформаційного) суспільства Д. Белл (D. Bell) розглядає знання та інформацію як інструменти трансформації інформаційного суспільства та стратегічні ресурси за допомогою спеціальних технологій [10, с. 35]. Він також зазначає, що «інформація виступає основним джерелом виробничих ресурсів постіндустріального суспільства, а знання залишається внутрішнім джерелом його прогресу» [10, с. 51]. Отже, знання виступають головним економічним ресурсом на всіх рівнях управління, що забезпечує йому високий рівень кваліфікації і конкурентоспроможність на ринку праці для працівника, конкурентні переваги і лідерство для підприємства, інноваційну та економічну потужність для країни.

У роботі О. Тоффлера (A. Toffler) «Револьюційне багатство» наведено основні риси знань з акцентуванням уваги на принциповій відмінності їх від інших ресурсів, що беруть участь у створенні багатства [21, с. 151–152]. Основними відмінностями, на думку автора, є невичерпність, нелінійність, нематеріальність, відносність, мобільність і поєднаність. Отже знання являються унікальним суспільним продуктом, витрати, ціна та вартість яких суттєво відрізняються від аналогічних показників матеріальних товарів.

Ще один підхід пов'язаний із розглядом знань як одного з факторів виробництва. Так, А. Маршалл (A. Marshall) до класичного визначення складу основних факторів виробництва Ж.-Б. Сея (J.-B. Say) (земля, капітал, праця) додав четвертий фактор — підприємницькі здібності [6, с. 182]. Формування ж постіндустріального суспільства, що у XX ст. обумовило необхідність виокремлення п'ятого фактору виробництва — інформації та знань [14; 24]. Доцільність цього кроку також пояснюється тим, що підприємства при прийнятті рішень, визначенні корпоративних, ділових і функціональних стратегій мають повинні враховувати можливий вплив факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, що є досить важливою інформацією для досягнення конкурентних переваг на національному та регіональному ринках. Забезпечення таких умов можливо при систематичному нагромадженні інформації та знань про фактори мікро- та макросередовища та їх раціональному використанні.

У підтвердження попередньої тези у роботі Л. Федулової підкреслюється, що «знання й інформація стають вагомішими за матеріальні фактори» виробництва [22, с. 42]. В. Тищенко стверджує, що «провідні країни світу сформували нову модель суспільного розвитку, яка базується на інтенсивному продукуванні та використанні нових знань, за рахунок втілення яких в освіті, технологіях, організації виробництва, товарах нині досягається від 70 до 85 % приросту їх ВВП» [20, с. 8]. Саме тому доцільно спрямовувати зусилля бізнесу на перспективний розвиток саме означеного фактору виробництва.

Отже, реструктуризація властивостей знань дозволяє встановити їх вплив прямого та непрямого характерів на досягнення країною стану ЕЗ (табл. 1). Для кожної з властивостей знань були встановлені основні процеси і диверсифіковані форми ЕЗ, в яких вони беруть участь та проявляються при формуванні ЕЗ. До переліку процесів, у яких знання беруть участь при формуванні ЕЗ, нале-

жать їх виробництво, нагромадження, використання, поширення та інвестування в них [17, с. 312]. Основними диверсифікованими формами ЕЗ є мережева, інноваційна, зелена та креативна економіки [1].

Таблиця 1

РЕСТРУКТУРИЗАЦІЯ ВЛАСТИВОСТЕЙ ЗНАНЬ З МЕТОЮ ВИЗНАЧЕННЯ ЇХ ВПЛИВУ НА ЕЗ*

Властивості знань	Основні складові властивостей знань/їх місце серед інших компонентів	Вплив на ЕЗ		Участь у процесах ЕЗ	Найбільший прояв серед диверсифікованих форм ЕЗ
		прямого характеру	непрямого характеру		
Інформаційне походження	Наука, освіта Інформація у мережі Internet	Придбання знань на основі використання інформації у мережі Internet Можливість та відкритість навчання «Вирівнювання» асиметрії знань серед населення, суб'єктів господарювання Рівний доступ до інформації Збільшення знаннєвого потенціалу нації Впровадження та розвиток ІКТ	Вирівнювання розвитку ЕЗ у регіонах, у населених пунктах різного значення Розвиток інноваційності бізнесу Розвиток евридування, SMART-міст Розвиток ринку праці Розвиток рівня інноваційності та ІКТ в освіті, науці й бізнесі Знаннєвий розвиток усіх галузей національної економіки Співпраця бізнесу, освіти та науки Безперервна освіта на протязі життя	Нагромадження Поширення Виробництво знань Обмін знань Інвестування в знання та їх поширення	Цифрова економіка Мережева економіка
Результат досвіду	Знання, навички Компетенції Професійна майстерність	Підвищення компетенцій працівників Розробка нових ідей, проектів, новітніх технологій Підвищення продуктивності праці Розвиток вітальних ресурсів	Нагромадження людського капіталу Підвищення якості людських ресурсів Підвищення добробуту населення Зростання ВВП	Виробництво знань Нагромадження знань	Інноваційна економіка Креативна економіка
Економічний ресурс	Природні Трудові, знаннєві Матеріальні Капіталь Інформаційні	Розвиток науково-технічного прогресу Переважає інтелектуальної праці над фізичною Розробка новітніх технологій Розвиток НДДКР Зростання попиту на високоякісну робочу силу	Нагромадження людського капіталу Розвиток науки та технологій Прискорення інноваційного розвитку Створення інноваційних робочих місць Зростання ступеня інноваційності діяльності суб'єктів господарювання Розвиток високотехнологічних галузей Підвищення конкурентоспроможності країни, регіонів, бізнесу Оптимізація пропорцій структури вітальних ресурсів Знаннєве зростання ВВП	Виробництво знань Нагромадження знань Інвестування в знаннєві ресурси	Інноваційна економіка Креативна економіка Зелена економіка
Фактори виробництва	Земля, праця, капітал Підприємницькі здатності, знання Інформація				
Економічний продукт	Нематеріальні активи, інтелектуальна праця Консалтингові послуги Інтелектуальна власність	Підвищення рівня ефективності комерціалізації знань Зростання доходів у вигляді отримання роялті Зростання рівня модернізації та прогресивності діяльності Зростання продуктивності праці	Зростання знаннєвості та обсягу ВВП Зростання фінансових показників суб'єктів господарювання Збільшення ринкової вартості суб'єктів господарювання Розвиток ринку знань	Виробництво знань Поширення Інвестування в знання	Креативна економіка Інноваційна економіка

*Розроблено автором

Висновки. Таким чином, встановлено, що знання є багатоаспектним поняттям у економічному контексті та має різні властивості, які дозволяють формувати різні стратегічні та концептуальні підходи при побудові ЕЗ на державному та регіональному рівнях. Основними властивостями знань, які розкривають його сутність в економічній та управлінській науці, є розглядання його з боку інформаційної природи походження, як результату досвіду людини або підприємства, як продукту, ресурсу і фактору виробництва. Отже, кожна окрема властивість знань має прямий та непрямий вплив на формування стану ЕЗ у країні та її регіонах. Властивості знань дозволяють акцентувати увагу на різних процесах і формах ЕЗ, у яких вони беруть участь і проявляють себе при формуванні ЕЗ. Це дає можливість визначити подальші напрями дослідження, які спрямовані на визначення векторів державної та регіональної економічної політики для сприяння знаннєвому розвитку.

Література

1. *Araya D.* Rethinking US Education Policy. Paradigms of the Knowledge Economy / D. Araya. — New York: Palgrave Macmillan 2015. — 184 p.
2. *Audretsch D., Feldman M.* Innovative Clusters and the Industry Life Cycle. Review of Industrial Organization 11, 1996, p. 253–273.
3. *Dasgupta, P. and David, P.A.* 1994 Toward a new economics of science. Research Policy 23(5), 487–521.
4. *Davenport Thomas, Prusak Lawrence.* Working Knowledge. Boston Harvard Business School Press, 1998. — P. 1–19.
5. *Machlup F.* The production and distribution of knowledge in the united states. — Princeton: Princeton University Press, New Jersey. — 1962. — 416 p.
6. *Marshall A.* Principles of Economics (8th ed.) [1890] E-Book (PDF format) is published by Liberty Fund — 627 p.
7. *Nonaka, I., Byosiene, P., Borucki, C., and Konno, N.* (1994). Organizational Knowledge Creation Theory: A First Comprehensive Test. International Business Review, 337–351.
8. *Patel P, Pavitt K.* The elements of British technological competitiveness. National Institute Economic Review, 1987. Vol. 122, No. 1, pp. 72–83.
9. *Pine J., Gilmore J.* The Experience Economy. Boston Harvard Business School Press, 1998. — P. 97–105.
10. *Белл Д.* Грядущее постиндустриальное общество. Опыт социального прогнозирования / Перевод с англ. — М.: Academia, 1999. — 956 с.
11. *Даль В.* Толковый словарь живого великорусского языка: Т. 1. — М.: Рус. яз., 1989. — 699 с.
12. *Друкер П.Ф.* Эпоха разрыва: ориентиры для нашего меняющегося общества. — М.: Вильямс И.Д., 2007. — 336с.
13. *Жураковська І.С.* Управління знаннями як чинник підвищення конкурентоспроможності підприємства в інформаційному суспільстві / І.С. Жураковська // Проблеми науки. — 2007. — № 7. — С. 24–28.
14. *Кларк Дж. Б.* Распределение богатства / Джон Бейтс Кларк; Кол.авт. Российская Федерация. Министерство образования, Ассоц. рос. вузов. — Москва: Гелиос АРВ, 2000. — 368 с.

15. Мулюкова Р.Р. Некоторые особенности экономики знаний // Социально-экономические проблемы повышения эффективности воспроизводства и управления интеллектуальным капиталом: Материалы международной научно-практической конференции, 19 ноября 2008 г. — М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К», 2009. — С. 31–35.
16. Перепелюкова О. В. Дослідження стану стратегічних знань підприємства / Перепелюкова О. В., Куліш Н. В. // БІЗНЕС-ІНФОРМ. — № 12. — 2016. — С. 265–269.
17. Подлужна Н.О. Систематизація підходів до визначення категорії «економіка знань» // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. — 2016. — Вип. 30. — С. 303–317.
18. Полани М. Личностное знание. На пути к посткритической философии. — [Благовещенск]: БГК Им. И. А. Бодуэна Де Куртене, 1998. — 344 с.
19. Румізен М. Управление знаниями. Полное руководство / М. Румізен. — М.: АСТ, Астрель, 2004. — 318 с.
20. Тищенко В.Ф. Економіка знань як актуальна основа сучасного розвитку України та її регіонів: монографія / В.Ф. Тищенко. — Х.: Вид. ХНЕУ, 2014. — 272 с.
21. Тоффлер Э. Революционное богатство: как оно будет создано и как оно изменит нашу жизнь / Элвин Тоффлер, Хейди Тоффлер; [Пер. с англ. М. Султанова, И. Цыркун]. — М.: АСТ ; АСТ МОСКВА; Профиздат, 2008. — 569 с.
22. Федулова Л.І. Концептуальні засади економіки знань / Л.І. Федулова [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://ief.org.ua/Arjiv_ET/Fedulova208.pdf
23. Харрингтон Дж., Воул Ф. Совершенство управления знаниями / Пер с англ. А.Л. Раскина; Под ред. А.Б. Болдина. — М.: РИА «Стандарты и качество», 2008. — 272 с.
24. Чухно А.А. Модернизация экономики и экономическая теория // Экономика Украины. — 2012. — №9. — С.4–12.

References

1. Araya, D. (2015), *Rethinking US Education Policy. Paradigms of the Knowledge Economy*, New York, Palgrave Macmillan.
2. Audretsch D., Feldman M. (1996), *Innovative Clusters and the Industry Life Cycle*. *Review of Industrial Organization* 11, p. 253–273.
3. Dasgupta, P. and David, P.A. (1994), “Toward a new economics of science», *Research Policy*, no 23(5), pp. 487–521.
4. Davenport Thomas, Prusak Lawrence (1998), *Working Knowledge*, Boston Harvard Business School Press, pp. 1–19.
5. Machlup F. (1962), *The production and distribution of knowledge in the united states*, Princeton, Princeton University Press, New Jersey.
6. Marshall A. *Principles of Economics* (8th ed.) (1890) E-Book (PDF format) is published by Liberty Fund.
7. Nonaka, I., Byosiére, P., Borucki, C., and Konno, N. (1994). *Organizational Knowledge Creation Theory: A First Comprehensive Test*. *International Business Review*, 337–351.
8. Patel P, Pavitt K. (1987), “The elements of British technological competitiveness”, *National Institute Economic Review*, Vol. 122, No. 1, pp. 72–83.
9. Pine Joseph, Gilmore James (1998), “The Experience Economy”, *Boston Harvard Business School Press*, p. 97–105.

10. Bell, D. (1999), *Gryadushee postindustrialnoe obschestvo. Opyit sotsialnogo prognozirovaniya* [The future postindustrial society. Experience of social forecasting], *Perevod s angl.*, Academia, Moscow, Russia.
11. Dal, V. (1989), *Tolkovyy slovar zhivogo velikorusskogo yazyika*, T.1. Rus.yaz, Moscow, Russia.
12. Druker, P.F. (2007). *Epoha razryiva: orientiryi dlya nashego menyayuschegosya obschestva* [The Epoch of Gap: Reference Points for Our Changing Society], Vilyams I.D., Moscow, Russia.
13. Zhurakovska, I.S. (2007) "Knowledge management as a factor in increasing the competitiveness of enterprises in the information society", *Problemy nauky*, no 7, pp. 24–28.
14. Perepeljukova, O. V., Kulish, N. V. (2016) «Investigation of the state of strategic knowledge of the enterprise», *BIZNES-INFORM*, no 12, pp. 265–269.
15. Klark, Dzh. B. (2000) *Raspredelenie bogatstva* [Distribution of wealth], Ministerstvo obrazovaniya, Assots. ros.vuzov, Gelios ARV, Moscow, Russia.
16. Mulyukova, R.R. (2009) «Some features of the knowledge economy» *Nekotoryie osobennosti ekonomiki znaniy, Sotsialno-ekonomicheskie problemyi povysheniya effektivnosti vosproizvodstva i upravleniya intellektualnyim kapitalom*, pp.31–35.
17. Podluzhna, N.O. (2016) "Systematization of approaches to the definition of the category "knowledge economy", *Naukovi praci Kirovohrads'kogo nacional'nogho tekhnichnogho universytetu, Ekonomichni nauky*, no 30, pp. 303–317.
18. Polany, M. (1998) *Lychnostnoe znanye. Na puty k postkrytycheskoj fylosofyy, «Personal knowledge. On the way to postcritical philosophy»*. BGhK Ym. Y. A. Boduena De Kurtena, Blaghoveshhensk, Russia.
19. Rumizen, M. (2004) *Upravlenye znanyamy. Polnoe rukovodstvo*. AST Astrelj, Moscow, Russia.
20. Tyshhenko, V. F. (2014) *Economics of knowledge as the actual basis of modern development of Ukraine and its regions: monograph*, [Ekonomika znanj yak aktualna osnova suchasnogho rozvytku Ukrainy ta jiji rehioniv: monohrafija], KhNEU, Kharkiv, Ukraina.
21. Toffler, E., Toffler H. (2008) *Revolutsionnoe bogatstvo: kak ono budet sozdano i kak ono izmenit nashu zhizn* [Revolutionary wealth: how it will be created and how it will change our lives], Profizdat, Moscow, Russia.
22. Fedulova, L.I. (2008), "Conceptual foundations of the knowledge economy", available at: http://ief.org.ua/Arjiv_ET/Fedulova208.pdf (Accessed 15.012018).
23. Harrington, Dzh., Voul, F. (2008) *Sovershenstvo upravleniya znaniyami* [Knowledge Management Excellence] Translated by Raskina A.L., Moscow, Russia.
24. Chuhno, A.A. (2012) "Modernization of the economy and economic theory", *Ekonomika Ukrainy*, no 9. pp. 4–12.

Стаття надійшла до редакції 22.01.18 р.